

Bekendtgørelse af

Lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

Herved bekendtgøres lov nr. 416 af 12. juli 1946 om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler, jfr. bekendtgørelse nr. 159 af 22. maj 1959, med de ændringer, der følger af lov nr. 203 af 18. maj 1960.

I. Friskolens skoleform.

§ 1. Friskoler er private skoler, der underviser deres elever gennem hele den undervisningspligtige alder og giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen, men som ikke forbereder til nogen statskontrolleret eksamen eller er øvelsesskole ved seminarier.

Stk. 2. Undervisningsministeren afgør efter samråd med en af Dansk Friskoleforening udpeget repræsentant, hvorvidt en skole, der kun fører en del af sine elever frem gennem hele den undervisningspligtige alder, kan anerkendes som friskole.

Stk. 3. En friskole kan i henhold til en af undervisningsministeren godkendt overenskomst henvise sine elever til undervisning i en anden friskole i det 7. skoleår.

II. Tilsynet.

§ 2. Oprettelse af en friskole skal anmeldes for skolekommissionen i den pågældende kommune — i København for skoleinspektionen — med angivelse af, hvem der skal være leder af skolen, og hvilke lokaler der skal benyttes.

Stk. 2. Det påhviler skolens leder ved hvert skoleårs begyndelse at tilstille skolekommissionen — i København skoleinspektionen — en fortegnelse over alle børn i skolen.

Stk. 3. Der skal årlig til undervisningsministeren indgives indberetning om skolens forhold, hvorved det godtgøres, at den

underviser sine elever gennem hele den undervisningspligtige alder, og at dens undervisning står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Endvidere skal der indsendes de statistiske oplysninger, der måtte blive forlangt.

§ 3. Friskolen står under tilsyn af skolekommissionen — i København skoleinspektionen — der kan beskikke et af dens medlemmer, i København skoleinspektøren eller en af viceskoleinspektørerne, til på kommissionens (skoleinspektionens) vegne at udøve dette tilsyn.

Stk. 2. Skolekommissionens (skoleinspektionens) tilsyn bortfalder dog, hvis friskolen vælger en stedlig tilsynsførende til at føre det skolekommissionen (skoleinspektionen) påhvilende tilsyn.

En sådan tilsynsførende kan vælges på betingelse af, at skolen

enten ejes og drives af en skolekreds,

eller er en selvejende institution, på hvis styrelse den til skolen knyttede skolekreds har indflydelse,

eller, hvis den ejes af en enkelt eller enkelte personer, at den til skolen knyttede forældrekræds, der skal omfatte mindst halvdelen af de skoleøgende børns forældre, har indflydelse på ledelsen af skolen og valget af den tilsynsførende.

Stk. 3. Undervisningsministeren afgør, hvorvidt en skole opfylder betingelserne efter stk. 2 for at vælge egen tilsynsførende.

Stk. 4. Den tilsynsførende skal godkendes af undervisningsministeren efter forud indhentet udtalelse fra skoleinspektionen.

§ 4. Det offentlige tilsyn med friskoler omfatter, hvad enten det udøves af skolekommissionen eller af en valgt tilsynsførende, alene

- børnenes standpunkt i dansk — skriftlig og mundtlig — skrivning og regning,
- skoleforsømmelserne og
- skolens sundhedsforhold.

Stk. 2. Skønnes det, at børnene ikke i dansk, skrivning eller regning står mål med, hvad børn sædvanligt når i folkeskolen, skal dette meddeles skolens styrelse; viser det sig derefter, efter et års forløb, at undervisningen stadig er mangelfuld, indberettes sagen til skoleinspektionen — i købstæderne og København til undervisningsministeren — der efter at have ladet skolens undervisning prøve afgør, om børnene skal indskrives i den offentlige skole eller i en anden friskole.

Stk. 3. Det påhviler skolens leder og lærerne at føre forsømmelseslister over børnene, og disse skal forelægges den tilsynsførende, når det ønskes. Viser det sig, at forsømmelserne giver grund til påtale, kan den tilsynsførende indkalde de forsømmende børns forældre til et møde, hvor de skal afgive forklaring om grunden til forsømmelserne; i dette møde deltager skolens styrelse samt skolens leder.

Stk. 4. Tilsynet med skolens sundhedstilstand skal foretages efter de i kommunens sundhedsvedtægt gældende forskrifter og omfatter lokalernes rumfang og belysning i forhold til det børnetal, der anbringes i hvert lokale, renholdelsen og toiletforholdene. Findes disse forhold ikke tilfredsstillende, afgiver den tilsynsførende indberetning til styrelsen, og er manglerne ikke rettede inden 1/2 års forløb, anmeldes sagen til den pågældende embedslæge.

§ 5. Tilsynet med friskolens virksomhed i øvrigt og ansvaret for, at der i alle folkeskolen, påhviler skolens skolekreds, der selv træffer beslutning om, på hvilken måde tilsynet hermed skal udøves.

III. Statstilskud.

§ 6. Det er en betingelse for, at en friskole kan oppebære statstilskud,

at den i de sidste tre kalenderår — eller, for så vidt den ikke har været i virksomhed i tre kalenderår, da i tiden siden dens oprettelse — i gennemsnit har været søgt af mindst 15 elever. En skoles børnetal beregnes efter gennemsnitstallet af undervisningspligtige børn, som den 15. i hver måned er optaget i skolen,

at den ikke har større børnetal til undervisning for en enkelt lærer end det for den offentlige folkeskole fastsatte,

at den underkaster sig det tilsyn, som er angivet i afsnit II, og imødekommer de krav, der stilles fra tilsynets side.

Stk. 2. Når en skole, der drives af en selvejende institution eller af en forældrekræds, har oppebåret tilskud gennem en længere årrække, vil der fortsat kunne ydes den tilskud, når blot det gennemsnitlige elevtal er 10.

Stk. 3. Såfremt en af de i stk. 2 omhandlede skoler mister sin tilskudsret og standser sin virksomhed, må skolen for på ny at opnå statstilskud opfylde betingelserne efter stk. 1. Fortsætter skolen sin virksomhed uden nogen standsnings, indtræder tilskudsretten igen med opnåelsen af et årligt elevgennemsnit af 10 elever.

Stk. 4. Ved beregningen af elevtallet henregnes elever, der efter overenskomst i henhold til § 1, stk. 3, i det 7. skoleår er henvist til undervisning i en anden friskole, fortsat til den skole, hvor de hidtil har modtaget undervisning.

§ 7. Der udbetales statstilskud til leder- og lærerløn med et beløb svarende til 85 pct. af den i det sidst forløbne finansår af skolen udbetalte lønning.

Stk. 2. Det er en betingelse for udbetaling af dette tilskud, at ingen lærer ved friskolen, der har mindst 6 ugentlige timer, oppebærer mindre løn, end den der i forhold til hans ugentlige timetal svarer til begyndelseslønnen i lærerlønningens 3. lønningsklasse — for skoler med ikke over 20 børn og for lærerinder, der kun underviser i de yngste klasser, begyndelseslønnen i lærerlønningens 1. lønningsklasse. Der betales ikke tilskud til den del af en lærerlønning, der ligger

over den lønning, som den pågældende efter sin tjenstealder ville oppebære som overlærer i lærerlønningslovens 4. lønningsklasse.

Stk. 3 Til lederens lønning udbetales tilskud efter samme regler som til lærerlønninger, dog at der til ledere af større friskoler efter undervisningsministerens nærmere bestemmelse kan ydes tilskud i forhold til den lønning, som den pågældende efter sin tjenstealder ville oppebære som skoleinspektør i lærerlønningslovens 6. lønningsklasse. Driver skolens leder skolen for egen regning, betales i tilskud til lederen 85 pct. af en for ham under hensyn til hans anciennitet og timetal beregnet lønning efter lærerlønningslovens 2. lønningsklasse med oprykning til 4. lønningsklasse — for skoler beliggende i en landkommune dog efter 3. lønningsklasse — medmindre undervisningsministeren finder det berettiget, at der ydes tilskud i forhold til skoleinspektørløn. Undervisningsministeren fastsætter, hvor stort et ugentligt timetal lederen af en friskole selv skal besørge for at få fuldt løntilskud.

Stk. 4 Undervisningsministeren fastsætter de nærmere regler for betaling af løntilskud til katolske skoler, hvori undervisning helt eller delvis besørges af ordensmedlemmer.

§ 8. Udover tilskud til leder- og lærerløn efter reglerne i § 7 ydes der et statstilskud for hvert i friskolen undervist barn i undervisningspligtig alder samt i 8. og 9. klasse svarende til 50 pct. af kommunernes sidst opgjorte gennemsnitlige udgifter pr. barn i den offentlige skole.

Stk. 2 Til mindre skoler ydes der tillige et grundtilskud, der udgør 3 000 kr. til skoler med 15 elever eller derunder, 2 000 kr. til skoler med 16-20 elever og 1 000 kr. til skoler med 21-30 elever. Elevtallet udregnes som et månedligt gennemsnit for hele finansåret.

Stk. 3 Det samlede statstilskud til en skole, der ikke er en selvejende institution, må ikke overstige 80 pct. af skolens driftsudgifter.

§ 9. Statstilskuddet beregnes for det forløbne finansår og afregnes endeligt i det følgende finansår. Efter nærmere af undervisningsministeren fastsatte regler kan der

ydes forskud på statstilskuddet i det løbende finansår.

For nyoprettede skoler beregnes tilskuddet fra det tidspunkt, de opfylder betingelserne efter § 6, og udbetales i det følgende finansår, såfremt skolen senest fra det løbende skoleårs sommerferie opfylder betingelserne for tilskud. For skoler, der er oprettet senere, finder udbetalingen først sted i det næst følgende finansår.

IV. Pensionsordningen.

§ 10. Efterlønskassen for lærere i friskolen og efterskolen udreder efter regler fastsat i en for kassen udfærdiget vedtægt pension til ledere af og lærere ved

- 1) de i denne lov omhandlede skoler og tilsvarende skoler på Færøerne,
- 2) de i lov nr. 314 af 4. juli 1942, som ændret ved lov nr. 237 af 24. maj 1948, omhandlede efterskoler,
- 3) de i lov nr. 312 af 4. juli 1942, som ændret ved lov nr. 238 af 24. maj 1948, omhandlede ungdomskostskoler,
- 4) statsanerkendte præliminærkursus, knyttet til en friskole eller efterskole.

Stk. 2 Endvidere udreder kassen enkepension og børnepension til efterladte efter de under 1)–4) nævnte ledere og lærere.

Berettigede til optagelse i efterlønskassen er de i stk. 1 nævnte personer, når de

- a) har dansk indfødsret,
- b) har et ugentligt timetal på mindst halvdelen af det for vedkommende undervisningsområde gældende fulde timetal. Efter nærmere i vedtægten fastsatte regler kan undtagelse dog gøres herfra,
- c) ikke er fyldt 40 år, dog at undtagelse herfra kan gøres med undervisningsministerens billigelse.

Stk. 3 Statstilskud til de i stk. 1 nævnte skoler og kursus er betinget af, at de personer, der efter stk. 2 er berettigede til optagelse i efterlønskassen, er indmeldt i denne. Det påhviler styrelsen og lederen af den pågældende skole eller kursus at godtgøre over for undervisningsministeren, at indmeldelse er sket.

Stk. 4 Undervisningsministeren kan dog fritage ledere og lærere for indmeldelse i efterlønskassen, for så vidt der på anden måde måtte være sikret dem en passende pension.

Stk. 5 Det påhviler ethvert medlem ved sin optagelse at fremlægge en helbredsattest, svarende til den, der til enhver tid kræves ved ansættelse i en statstjenestemandstilling.

§ 11. Det samlede indskud for et medlem i efterlønskassen fastsættes i kassens vedtægter, der ligeledes fastsætter, hvor stor en del af indskuddet der skal tilvejebringes henholdsvis ved bidrag fra medlemmet selv og ved tilskud fra statskassen. For medlemmer, hvis pensionsret er blevet aktuel inden 1. april 1950, udreder statskassen tilskud efter de hidtil gældende regler.

Stk. 2 De under efterlønskassen hørende friskoler og efterskoler yder et årligt bidrag til efterlønskassen på 2 kr. pr. elev, der fradrages i det skolerne tilkommende statstilskud og udbetales direkte af statskassen. Dette bidrag opretholdes dog kun, så længe det er nødvendigt til sikring af efterlønskassens solvens efter en forsikringsmæssig opgørelse af kassens status, der skal foretages mindst hvert 3. år.

Stk. 3 Den af efterlønskassen udrede grundpension beregnes efter de i lov nr. 156 af 7. juni 1958 fastsatte principper. Pension kan aldrig beregnes i forhold til en højere lønningsindtægt end den ved nævnte lovs § 32 fastsatte lønning for overlærere i folkeskolen (lærerlønningslovens 4. lønningsklasse).

Stk. 4 For medlemmer, hvis pensionsret er blevet aktuel inden 1. april 1950, eller som var indtrådt i efterlønskassen inden 1. april 1947 og på dette tidspunkt var fyldt 30 år, beregnes pensionen dog efter de hidtil gældende regler.

Stk. 5 Til enhver af efterlønskassen udredet pension ydes reguleringstillæg efter de til enhver tid for statens pensionister gældende regler. Udgiften hertil afholdes af statskassen.

Stk. 6 De nærmere regler med hensyn til optagelse af medlemmer, beregning af medlemsbidrag, fastsættelse af lønningsindtægt, pensionsberegning og udbetaling m. v. fastsættes i en vedtægt for efterlønskassen, der skal stadfæstes af undervisningsministeren og handelsministeren.

V. Hjemmeundervisning.

§ 12. Forinden hjemmeundervisning for undervisningspligtige børn påbegyndes, skal forældre eller den for opfyldelse af undervisningspligten ansvarlige i overensstemmelse med bestemmelsen i lov om folkeskolen nr. 160 af 18. maj 1937 § 45, stk. 2, indgive skriftlig anmeldelse herom til skolekommissionen — i København skoledirektionen.

Stk. 2 Denne meddelelse skal indeholde oplysning om, hvilke børn der skal deltage i undervisningen, børnenes alder — fødselsdagen angives — i hvilket hjem undervisningen skal foregå, og hvem der skal forestå undervisningen.

§ 13. Skolekommissionen — i København skoledirektionen — fører tilsyn med de hjemmeunderviste børns undervisning. Skolekommissionen — i København skoledirektionen — eller et af dens medlemmer, der udpeges dertil, har ret til i hjemmet årlig at lade afholde en prøve i dansk — skriftlig og mundtlig — skrivning og regning til konstatering af, om undervisningen står mål med, hvad der almindeligt kræves i folkeskolen. Den, der har undervist børnene, skal lede prøven efter aftale med skolekommissionen (skoledirektionen).

Skønnes undervisningen ikke forsvarlig, meddeles det hjemmet, at der vil blive afholdt en ny prøve efter 3 måneders forløb, og at børnene, hvis undervisningen stadig er mangelfuld, vil blive henvist til undervisning i en skole.

Når skoledirektionen — i købstæderne kommunalbestyrelsen — skønner, at undervisningen er forsvarlig, kan den fritage hjemmeunderviste børn for dette tilsyn.

VI. Almindelige bestemmelser.

§ 14. Opføres der af en organisation, forening eller stedlig kreds en bygning til brug for en friskole, kan der som hjælp til opførelsen ydes et lån af statskassen til et beløb af indtil $\frac{1}{2}$ af opførelsesværdien, når følgende betingelser er opfyldt:

- a) skolen skal være anmeldt og underkaste sig tilsyn efter reglerne i kapitel II,
- b) skolen skal være en selvejende institution,

c) den pågældende organisation, forening eller kreds skal selv have skaffet et beløb svarende til mindst $\frac{1}{6}$ af opførelsesværdien. Dette beløb kan sikres ved pant i ejendommen efter statslånet; rentefod og afbetalingsvilkår skal godkendes af undervisningsministeren,

d) planer og tegninger til skolen skal være godkendt af undervisningsministeren.

Stk. 2. For statslånet, der er afdragsfrit, men forrentes med 4 pct. p. a., gives der staten oprykkende panteret i bygningen med grund og tilbehør næst efter et lån, der ikke må overstige $\frac{1}{3}$ af ejendommens værdi. Lånet er fra statens side uopsigeligt, så længe lånevilkårene nøje overholdes, og bygningerne anvendes til det oprindelige formål.

Stk. 3. På lignende vilkår kan der forventes ydet statslån til køb af bygninger til brug for en friskole. Statslånet fastsættes i forhold til købesummen, der skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 15. Efter samme regler som i § 14 angivet kan der forventes ydet statslån til en friskole, når nybygninger, større ombygninger eller forbedringer eller større anskaffelser af inventar og undervisningsmateriel er nødvendige for at bringe skolen i tidssvarende stand under forudsætning af, at skolen er eller samtidig omdannes til en selvejende institution. Der kan i så fald i statslån ydes indtil $\frac{3}{4}$ af udgiften ved foretagelsen af de pågældende foranstaltninger.

Lov nr. 150 af 13. maj 1959 indeholdt følgende overgangsbestemmelser.

Denne lov har virkning fra 1. april 1958 at regne. Dog skal lønkravene først gælde fra 1. november 1958. For så vidt angår sammenlægningen af friskolernes hidtil i flere beløb opdeltede rådighedssum, træder loven først i kraft med hensyn til tilskudsberegningen for kalenderåret 1959.

For så vidt angår aspiranter og fastan-

§ 16. Når en af de bestående skoler omdannes til en selvejende institution, kan der, når skolens forhold af undervisningsministeren skønnes at tale derfor, efter samme regler som i § 14 angivet ydes et statslån til gennemførelse heraf.

§ 17. Sælges en af de efter nærværende lov støttede skoler, er det en betingelse for fortsat tilskud, at købesummen ikke overstiger ejendommens værdi som skoleejendom med tillæg af inventar og samlinger. Købesummens størrelse og vilkårene for handelen i det hele skal godkendes af undervisningsministeren.

§ 18. Statstilskud efter nærværende lov, der ikke gælder for Færøerne, jfr. dog § 10, udbetales første gang for kalenderåret 1952.

Stk. 2. Med nærværende lovs ikrafttræden ophæves:

- 1) lov nr. 675 af 22. december 1919 om tilskud af statskassen til Københavns kommunale skolevæsen samt til private ikke-eksamensberettigede skoler på landet § 2,
- 2) lov nr. 211 af 20. maj 1933 om folkeskolens styrelse og tilsyn og tilsynet med private skoler §§ 43-45,
- 3) lov nr. 211 af 31. marts 1938 om efterlønskassen for lærerne i friskolerne, og efterskolerne.

satte lærere med mindre end 10 års tjenesteløstid, andrager den øjeblikkelige stigning i minimumslønnen ikke mere end 15 pct. af de pågældendes minimumsløn ifølge nærværende lov. Denne minimumsløn forhøjes med halvdelen af et eventuelt overskydende beløb pr. 1. april 1959 og halvdelen pr. 1. april 1960.

Lov nr. 203 af 18. maj 1960 indeholder følgende overgangsbestemmelser.

§ 2. Statstilskud efter nærværende lov beregnes første gang for perioden 1. januar 1959—31. marts 1960.

Stk. 2. Såfremt den ved nærværende lov indførte tilskudsordning måtte medføre en

nedgang af statstilskuddet til enkelte skoler, bemyndiges undervisningsministeren til inden for en rådighedssum på 300 000 kr. i finansåret 1960-61 og i de følgende 4 finansår på indtil 200 000 kr. årlig helt eller delvis at afbøde forringelser i tilskudsordningen.

Undervisningsministeriet, den 21. maj 1960.

Jørgen Jørgensen. / V. Hammer.

23. maj.

Nr. 215.

Anordning om ændring af anordning om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns og Århus universiteter.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg, gør vitterligt:

Herved fastsættes følgende ændringer i anordning nr. 275 af 26. august 1954 om den lægevidenskabelige embedseksamen ved Københavns og Århus universiteter, således som denne er ændret ved anordning nr. 133 af 16. april 1957 og anordning nr. 114 af 29. april 1958:

§ 8, stk. 3:

Ordene „§ 7, stk. 1“ ændres til: „§ 8, stk. 1“.

§ 9 affattes således:

De kandidater, der har indmeldt sig til 2. dels eksamen, men derefter afmelder sig, vil kun, hvis afmeldingen foreligger senest 8 dage før eksamens begyndelse, kunne indstille sig til den nærmest påfølgende eksamen. Den, der efter nævnte frist afmelder sig, eller som ikke består eksamen eller ikke

giver møde ved samme uden herfor at kunne anføre grunde, som godkendes af det pågældende fakultet, vil først efter et års forløb atter kunne indstille sig til den pågældende eksamen, dog kan den, der, jfr. § 7, stk. 2, indstiller sig til særskilt prøve i hygiejne, allerede et halvt år efter prøven på ny indstille sig til denne eksamen særskilt eller i forbindelse med de øvrige fag til 2. dels eksamen.

Ved de øvrige eksaminer og prøver kan en eksaminand indstille sig på ny efter et halvt års forløb.

§ 10, pkt. 1. Ordene: „§ 3 nævnte kliniske prøver, som afslutter de under c, g, k, n og o omhandlede obligatoriske kurser“ ændres til: „§ 5 nævnte kliniske prøver“.

§ 11, stk. 1, pkt. 1. Ordene „§§ 2 og 6“ ændres til: „§§ 2 og 7“.

Givet på Fredensborg slot, den 23. maj 1960.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

FREDERIK R.

Jørgen Jørgensen.